

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 80/2019-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. marca 2019 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Petrom Troščákom, Hlavná 50, Prešov, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Em 1/2013 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. júna 2018 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľ“ alebo „otec“), ktorou namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom

Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Em 1/2013 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti okrem iného uviedol, že „... 19. 7. 2013 prostredníctvom právnej zástupkyne podal návrh na začatie konania o výkon rozhodnutia o výchove maloletých detí podľa ust. § 272 a nasl. O. s. p., pretože mu matka bránila v styku s mal. dieťaťom, ktorý mu bol garantovaný rozsudkom Okresného súdu Bardejov sp. zn. 6C/193/2010 zo dňa 5. 6. 2012 vo výroku o úprave styku tak, že sťažovateľ je oprávnený stýkať sa s mal. [REDAKOVANÉ] za prítomnosti matky každý utorok a štvrtok od 8:30 hod. do 11:00 hod. v čase svojej prítomnosti v meste Bardejov s tým, že matke (ako povinnej) bola uložená povinnosť mal. dieťa na stretnutie v určených termínoch a v určených hodinách riadne pripraviť. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť a stal sa vykonateľným dňa 7. 8. 2012.“.

3. Ďalej sťažovateľ okrem podrobného popisu doterajšieho priebehu napadnutého konania do novembra 2017 v ústavnej sťažnosti uviedol:

«Dňa 12. 12. 2017 bolo Okresnému súdu Bardejov doručené oznámenie sťažovateľa zo dňa 12. 12. 2017 o tom, že došlo k zmene exekučného titulu - rozsudku Okresného súdu Bardejov sp. zn. 6C/193/2010 zo dňa 5. 6. 2012.

Tesne predtým, však sťažovateľ podal ďalší návrh na výkon rozhodnutia vo veciach maloletých podľa ust. § 370 a nasl. C. m. p., pretože rozsudkom Okresného súdu Bardejov sp. zn. 4P/162/2017 zo dňa 14. 9. 2017, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 20. 9. 2017 a stal sa vykonateľným dňa 20. 9. 2017, bolo v časti úpravy styku sťažovateľa s mal. dieťaťom rozhodnuté tak, že v akých termínoch je sťažovateľ oprávnený stretávať sa s mal. dieťaťom, s tým, že styk sa bude prvýkrát realizovať v sobotu 30. 9. 2017 od 13:00 hod. do 18:00 hod. a nedeľu od 9:00 hod. do 14:00 hod., a to v prítomnosti povinnej, a potom každé tri týždne v tých istých termínoch až do 14. 3. 2018, a následne je tam uvedená úprava styku na báze každého tretieho víkendu, ale bez prítomnosti povinnej.

Tomuto ďalšiemu návrhu na výkon rozhodnutia vo veciach maloletých podľa ust. § 370 a nasl. C. m. p. bola na Okresnom súde Bardejov z neznámych príčin pridelená sp. zn. 6Em/2/2017.

Dňa 31. 1. 2018 bola sťažovateľovi doručená výzva Okresného súdu Bardejov sp. zn. 1 Em/1/2013 zo dňa 22. 1. 2018, ktorou ho súd vyzval, aby oznámil. Či trvá na výkone rozhodnutia vo veci vedenej na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 1Em/1/2013 vzhľadom na podaný návrh na výkon rozhodnutia vo veci vedenej na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 6Em/2/2017.

Sťažovateľ v podaní zo dňa 6. 2. 2018 oznámil okrem iného aj toto:

„Ako právny zástupca oprávneného [REDAKOVANÉ] ďalej oznamujem súdu, že oprávnený [REDAKOVANÉ] trvá na výkone rozhodnutia vo veci vedenej na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 1 Em/1/2013 a poukazuje na ust. § 390 písm. b) C. m. p. s tým, že neexistuje žiaden dôvod pre zastavenie tohto konania o výkon rozhodnutia, pretože pôvodný exekučný titul - rozsudok Okresného súdu Bardejov sp. zn. 6C/193/2010 zo dňa 5. 6. 2012 nebol zrušený, ale bol zmenený exekučným titulom - rozsudkom Okresného súdu Bardejov sp. zn. 4P/162/2017 zo dňa 14. 9. 2017.

Podľa ust. § 390 písm. b) C. m. p. - Súd aj bez návrhu uznesením konanie o výkon rozhodnutia zastaví, ak exekučný titul bol po nariadení výkonu rozhodnutia zrušený; ak bol exekučný titul zmenený súd môže pokračovať vo výkone rozhodnutia podľa zmeneného exekučného titulu.

Vzhľadom na uvedené oprávnený [REDAKOVANÉ] žiada súd, aby pokračoval vo výkone rozhodnutia v predmetnej veci podľa zmeneného exekučného titulu - rozsudku Okresného súdu Bardejov sp. zn. 4P/162/2017 zo dňa 14. 9. 2017.

Oprávnený [REDAKOVANÉ] oznamuje týmto súdu nové skutočnosti spočívajúce v neustálom bránení mu v styku s mal. [REDAKOVANÉ] zo strany matky - povinnej [REDAKOVANÉ]

Oprávnený týmto žiada súd o urgentný zásah.“

Dňa 9. 4. 2018 bolo sťažovateľovi doručené predvolanie Okresného súdu Bardejov sp. zn. 1Em/1/2013 zo dňa 6. 4. 2018 na výsluch nariadený na deň 20. 4. 2018 o 9:00 hod.

Dňa 19. 4. 2018 bolo sťažovateľovi doručené upovedomenie Okresného súdu Bardejov sp. zn. 1 Em/1/2013 zo dňa 16. 4. 2018, z ktorého vyplýva, že výsluch určený na deň 20. 4. 2018 o 9:00 hod. bol odročený na deň 3. 5. 2018 o 13:45 hod.

Na pojednávaní konanom dňa 3. 5. 2018 bola povinná zo strany Okresného súdu Bardejov v zmysle ust. § 379 ods. 1 C. m. p. vyzvaná, aby sa podrobila súdному rozhodnutiu.

Uznesením Okresného súd Bardejov sp. zn. 1 Em/1/2013 zo dňa 15. 5. 2018 bol nariadený výkon rozhodnutia - rozsudku Okresného súdu Bardejov sp. zn. 4P/162/2017 zo dňa 14. 9. 2017.

V odôvodnení uznesenia sp. zn. 1 Em/1/2013 zo dňa 15. 5. 2018 Okresný súd Bardejov konštatuje:

„Súd ma za preukázané, že nedošlo k stretnutiu oprávneného s maloletým v čase, kedy sa s maloletým mal právo stykať v zmysle exekučného titulu, čo nakoniec nevyvrátila ani samotná povinná, ktorá síce uviedla, že maloletý oprávneného odmieta a nemá záujem sa s ním stretnúť, no v konečnom dôsledku k týmto stretnutiam nedochádza. Súd vzhľadom k zisteným skutočnostiam rozhodol tak, že nariadil výkon rozhodnutia, ktorým hol upravený styk otca s maloletým. Následne bude súd uskutočňovať ďalšie úkony a opatrenia vrátane tých, ktoré smerujú k dobrovoľnému splneniu povinnosti.“

Sťažovateľ v podaní zo dňa 19. 6. 2018 oznámil okrem iného aj toto:

„Ako právny zástupca oprávneného [REDAKOVANÉ] týmto súdu oznamujem, že povinná naďalej aj napriek výzve súdu na pojednávaní konanom dňa 3. 5. 2018, aby sa povinná podrobila súdnemu rozhodnutiu, ako aj tomu, že povinnej muselo byť doručené uznesenie Okresného súdu Bardejov sp. zn. 1Em/1/2013 zo dňa 15. 5. 2018, ktorým bol nariadený výkon rozsudku Okresného súdu Bardejov sp. zn. 4P/162/2017 zo dňa 14. 9. 2017, povinná styk oprávneného s mal. [REDAKOVANÉ] zámerne neumožňuje, pričom naposledy tento styk neumožnila dňa 9. 6. 2018 a 10. 6, 2018.

Oprávnený dňa 5. 6. 2018 zaslal povinnej SMS správu, ktorou ju upovedomil o tom, že v dňoch 9. 6. až 10. 6. 2018 bude na území Slovenskej republiky a že chce realizovať styk s mal. [REDAKOVANÉ] v zmysle exekučného titulu, podľa ktorého už mal nárok na styk počas celého víkendu a bez prítomnosti povinnej, ale aj napriek tomu s poukazom na jeho vyhlásenie na pojednávaní konanom dňa 3. 5. 2018 netrval na takomto styku a dožadoval sa len styku v kratšom čase a v prítomnosti povinnej.

Povinná napísala oprávnenému viaceré SMS správy o tom, že nie je problém a že mal. [REDAKOVANÉ] sa teší, avšak následne už začala písať SMS správy v tom zmysle, že sa to nedá a že nie je to ten správny víkend.

SMS správy predkladá oprávnený v prílohe.

Dňa 9. 6. 2018 (sobota) oprávnený prišiel v čase okolo 13:00 hod. na miesto bydliska povinnej, kde povinná vyšla na dvor k bránke, nijako nespolupracovala na tom, aby došlo k stretnutiu, len uviedla to, že ona nikam nepôjde, mal. [REDAKOVANÉ] na styk neodovzdala a ani nepripravila, a oprávnenému sa vyhrážala, že zavolá políciu, pretože tam nemá čo robiť a nemá žiaden nárok na stretnutie.

Predmetné konanie nie je doteraz právoplatne skončené, pričom ani nedošlo k uskutočneniu výkonu rozhodnutia, alebo k dôslednému využitiu prostriedkov na vynútenie splnenia povinnosti a rešpektovaniu rozhodnutia zo strany povinnej.

Sťažovateľ ani po takmer 5 rokoch od začatia konania o výkon rozhodnutia vo veciach maloletých podľa ust. § 370 a nasl. C. m. p., ktoré garantuje jeho osobný kontakt s mal. dieťaťom (synom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], v súčasnosti vo veku 9 rokov) nemá zabezpečený osobný kontakt s mal. dieťaťom v Čase, kedy sa zdržiava na Slovensku (pretože dlhodobo pracuje v Českej republike), pričom tento stav pretrváva v dôležitom období života mal. [REDAKOVANÉ], od jeho 4. až do (zatiaľ) 9. roku života. Čím je mal. [REDAKOVANÉ] bránené v osobnom kontakte so sťažovateľom (ako jeho otcom), a tým je porušované aj jeho právo na rodičovskú starostlivosť a výchovu zo strany otca ako druhého rodiča.»

4. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Právo sťažovateľa

- na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakotvené v článku 48 ods. 2 Ústavy SR, a

- na prejednanie veci v primeranej lehote zakotvené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

bolo postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Em/1/2013 porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje, aby Okresný súd Bardejov konal vo veci sp. zn. 1 Em/1/2013 bez prietáhov.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Okresnému súdu Bardejov pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľa.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi finančné zadostučinenie vo výške 4 000 €.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

5. Na základe výzvy ústavného súdu sa k ústavnej sťažnosti vyjadril okresný súd prípisom doručeným 22. októbra 2018, keď okrem iného uviedol:

„Pokiaľ sa jedná o predmetnú vec vedenú pod spisovou značkou IEm/1/2013, poukazujem na samotný predmet konania a teda na výkon rozhodnutia vo veciach maloletého dieťaťa. Aj samotný ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti poukazuje na skutočnosť, že výkon rozhodnutia o výchove maloletých detí je spojený s viacerými špecifickými skutočnosťami, ktoré je každý súd povinný rešpektovať a skúmať.

Je potrebné zdôrazniť citlivosť predmetnej oblasti, pričom k využitiu donucovacích prostriedkov pri výkone rozhodnutí je potrebné pristupovať maximálne opatrne, zohľadňujúc dôsledne mieru nevyhnutnosti zásahu do integrity najmä maloletého dieťaťa (Obdobne znie stanovisko Rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Reigado Ramos vs. Portugalsko). Povinnosť štátnych orgánov využiť všetky donucovacie prostriedky nemôže byť neobmedzená, keďže sa musí brať ohľad na záujmy dotknutých osôb, predovšetkým na záujem maloletého dieťaťa (Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Voleský vs. Česká republika). Nie je žiadúce, aby sa rodič, ktorému maloleté dieťa nie je zverené do osobnej starostlivosti, dožadoval prijatia opatrení, ktoré by mohli poškodiť zdravie a rozvoj maloletého dieťaťa (Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Elscholz vs. Nemecko). Realizácia rodičovských práv a povinností nesmie predstavovať negatívny dopad na vývoj maloletého dieťaťa. Zároveň sa musí v reálnych podmienkach života maloletého dieťaťa vyvíjať v prospech a v rámci možností práv všetkých zúčastnených strán.

V tomto poukazujem na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 26.04.2018 spisová značka II. ÚS 201/2018...

Vzhľadom na uvedené poukazujem na vykonanie procesných úkonov súdom počas celého konania, pričom sa okresný súd snažil o zabezpečenie stretávania sa sťažovateľa s jeho maloletým synom tak, aby bolo čo v najmenšej miere zasiahnuté do riadneho psychického vývoja dieťaťa, a to s ohľadom na zistenia súdu po vykonaných šetreniach

a s ohľadom na samotné vyjadrenie maloletého pred psychológom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Bardejove (akým spôsobom sa správa sťažovateľ a že sa ho bojí, má strach a pod. a z akých dôvodov) tak, aby bola rešpektovaná aj vôľa dieťaťa. Zároveň sa súd snažil sa o zabezpečenie primeranej komunikácie medzi rodičmi ako aj dieťaťom a otcom (a to aj opakovaným zabezpečením psychologického poradenstva, výsluchom, výzvami a pod.). Som názoru, že všetky súdom vykonané procesné úkony smerovali k naplneniu účelu výkonu súdneho rozhodnutia, najmä k dobrovoľnému plneniu, ale najmä k zabezpečeniu riadnej výchovy maloletého dieťaťa a nespôsobeniu ujmy maloletému. Uvedený postup vyplýva aj z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (č.l. 50).

Zároveň poukazujem na samotný postoj sťažovateľa k uvedenému konaniu a samotnému maloletému. Sťažovateľ po celý čas konania namieta neumožnenie stretnutí sa s maloletým synom, avšak opomína skutočnosť, koľko zo súdom stanovených stretnutí vôbec nevyužil a to dokonca s odstupom niekoľkých mesiacov. Ak aj nakoniec došlo k stretnutiu so synom, zrejme dochádzalo ku konfliktným situáciám medzi rodičmi (vyjadrenie maloletého), resp. privolaníu policajných hliadok a pod., čo v konečnom dôsledku malo a má nepriaznivý dopad na vzťah syna s otcom. Sťažovateľ tiež neakceptoval neuskutočnenia stretnutí v čase choroby, či hospitalizácie maloletého. Neskôr si rodičia maloletého dohodli aj náhradné termíny. Samozrejme pomedzi tieto obdobia, vôbec nereagoval na výzvy súdu, resp. sa nedostavil na Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Bardejove za účelom psychologického poradenstva aj za účasti maloletého a jeho matky, aby bolo možné vzniknutú situáciu a vytvorený syndróm zavrhnutého rodiča u maloletého zmierniť, či napraviť jeho vzťah so synom (a to v rozsahu niekoľkých mesiacov, dokonca aj dlhšie) s odôvodnením, že je pracovne v zahraničí, že on nemá čas chodiť na úrad a pod., pričom pri výsluchoch na okresnom súde s psychologickým poradenstvom súhlasil.

Zo zistených skutočností tiež vyplýva, že maloletý má psychický problém, otca z istých dôvodov odmieta a je aj v záujme sťažovateľa, aby prispel k jeho riešeniu, avšak určite nie spôsobom útoku na matku, či nezúčastňovaním sa na psychologických pohovoroch, poradenstve a pod.. Účelom výkonu rozhodnutia určite nie je spôsobenie ujmy maloletému dieťaťu (napr. odňatím dieťaťa matke, ako navrhuje sťažovateľ).

S ohľadom na vyššie uvedené skutočnosti, charakter veci, procesný postup súdu, správanie sa sťažovateľa a najmä nepriaznivý zdravotný stav maloletého dieťaťa mám za to,

že právo sťažovateľa na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov nebolo porušené, nemá právo na finančné zadostučinenie a ani na náhradu trov právneho zastúpenia v súvislosti s konaním vedeným na ústavnom súde pod spisovou značkou Rvp 1285/2018.“

Súčasťou vyjadrenia okresného súdu k ústavnej sťažnosti bol aj tento prehľad procesných úkonov doterajšieho priebehu, ktorého hodnovernosť bola osvedčená zapožičaným spisom okresného súdu:

«dňa 24.07.2013 - súdu doručený návrh oprávneného - otca (sťažovateľa) na výkon rozhodnutia o výchove maloletého, spis pridelený na vybavenie sudkyňi [REDAKOVANÉ], exekučný titul - rozsudok Okresného súdu Bardejov zo dňa 05.06.2012 číslo konania 6C/193/2010-101, právoplatný dňa 07.08.2012

(výrok týkajúci sa úpravy styku: „Otec je oprávnený sa stýkať s maloletým [REDAKOVANÉ] za prítomnosti matky maloletého každý utorok a štvrtok od 8.30 hod do 11.00 hod. v čase svojej prítomnosti v meste Bardejov s tým, že matka je povinná maloleté dieťa riadne na styk v určených termínoch a v určených hodinách pripraviť“)

- dňa 01.08.2013 - žiadaný Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bardejov o súčinnosť vo veci výkonu rozhodnutia (§ 272 odsek 5 Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len „OSP“) + výzva súdu na povinnú - matku maloletého podľa § 272 odsek 3 a odsek 5 OSP

- dňa 09.09.2013 - požiadaná právna zástupkyňa otca o oznámenie, či po uvedenom matka (povinná) plní dobrovoľne uloženú povinnosť (doručené dňa 17.09.2013)

- dňa 13.09.2013 súdu doručená správa Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bardejov (oznámené problematické správanie sa otca a maloletého - maloletý odmieta otca a pod., doporučená psychologická poradňa)

- dňa 16.09.2013 - spis uložený na lehotu na vrátenie doručeníek od právnej zástupkyne otca a odpovede na výzvu súdu; odpoveď súdu doručená dňa 02.04.2014 s tým, že sa oprávnený mal zdržiavať v zahraničí a oznámené, že matka naďalej neplní povinnosti vyplývajúce z rozhodnutia súdu

- dňa 14.04.2014 - opätovná výzva súdu na povinnú, matku maloletého podľa § 272 odsek 3 a odsek 5 OSP (reakcia povinnej matky doručená súdu dňa 28.4.2014 - neuskutočnený styk z dôvodu choroby dieťaťa)

dňa 23.05.2014 žiadaná právna zástupkyňa otca o oznámenie, či po uvedenom matka maloletého, povinná plní dobrovoľne uloženú povinnosť (doručené dňa 28.5.2014), bez akejkoľvek reakcie od oprávneného

dňa 03.11.2014 - úkony súdu: 1/ ustanovenie kolízneho opatrovníka maloletému + požiadaný o prešetrenie pomerov v rodine maloletého vo vzťahu k stretávaniu sa otca so synom, 2/ opakované poučenie pre matku podľa § 273 OSP

- dňa 27.11.2014 - doručené podanie matky + dôkazy o nepriaznivom zdravotnom stave maloletého dieťaťa; uvedené podanie zaslané právnej zástupkyňi otca (doručené dňa 27.01.2015) na vyjadrenie a na oznámenie, či oprávnený trvá na podanom návrhu v L: 10 dní, opakovaná výzva na vyjadrenie dňa 19.03.2015, dňa 08.04.2015 doručená odpoveď oprávneného (trvá na podanom návrhu, nesúhlasí s tvrdeniami povinnej)

- dňa 05.12.2014 - súdu doručená správa Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bardejov (oznámené problematické správanie sa otca a maloletého počas realizácie styku, vyjadrili sa, že došlo k stretnutiam otca so synom, oznámili dôvody, pre ktoré sa styk nerealizoval - zdravotné dôvody dieťaťa, nekontaktovanie sa otca s dieťaťom, doporučená psychologická poradňa)

- uznesením Okresného súdu Bardejov zo dňa 27.04.2015 číslo konania I Em/1/2013-36 bola matke maloletého uložená pokuta vo výške 200,- Eur za neumožnenie styku otca s maloletým

- dňa 25.05.2015 - podané odvolanie matky proti citovanému uzneseniu

- dňa 26.05.2015 - zaslané odvolanie právnej zástupkyňi oprávneného na vyjadrenie v lehote 10 dní

- dňa 10.07.2015 - doručený spis odvolaciemu súdu

- dňa 28.01.2016 - vo veci rozhodol odvolací súd; odvolaním napadnuté uznesenie bolo zrušené

- dňa 02.03.2016 - spis vrátený tunajšiemu súdu

- dňa 22.03.2016 - pokyn súdnej úradníčky na doručovanie rozhodnutia odvolacieho súdu výzvou zo dňa 04.05.2016 a 29.06.2016 právna zástupkyňa oprávneného požiadaná na oznámenie, či trvá na podanom návrhu a či je v súčasnosti dodržiavaná úprava styku otca s maloletým

- dňa 06.07.2016 a 14.06.2016 - doručené súdu oznámenie oprávneného, ktorým trvá a podaný návrh na vykonanie pohovoru s rodičmi za účasti kolízneho opatrovníka dňa 22.11.2016 - nariadený termín výsluchu na deň 04.01.2017 - (dňa 05.12.2016 žiadaná zmena termínu výsluchu právnu zástupkyňou otca - oznámené konanie tých istých účastníkov vedené na okresnom súde pod spisovou značkou 4P/273/2016 - zmena úpravy styku - konanie zastavené pre späťvzatie návrhu, konanie právoplatne skončené dňa 02.02.2017)

- dňa 22.11.2016 - súdu predložená správa od psychológa ÚPSVaR Bardejov - zistený názor dieťaťa - dieťa nemá záujem a ochotu o stretávanie sa s otcom z dôvodu, že má z neho strach, bojí sa ho, lebo sa s mamkou stále háda, kričí a neslušne rozpráva, vytvorený syndróm zavrhnutého rodiča. Prípado je evidovaný od roku 2011, kde rodičia nie sú schopní primerane komunikovať, pri stretávaní vytvoriť primerané, pre dieťa neohrozujúce prostredie. Nie je pravdepodobné, aby bez terapie u dieťaťa a rodičov mohlo dôjsť k zlepšeniu. K zlepšeniu počas terapie by mohlo dôjsť, ak by rodičia spolu chceli komunikovať pozitívne (čo nie je pravdepodobné), majú vytvorený scenár pre vzájomnú komunikáciu. V súčasnej dobe a situácii je nutné rešpektovať názor dieťaťa, zmena termínu výsluchu súdom na deň 11.01.2017

-dňa 11.01.2017 - vykonaný výsluch rodičov maloletého za účasti kolíznej opatrovníčky; snaha o vysvetlenie rodičovských práv a povinností; súhlas rodičov s návštevou psychológa ÚPSVaR Bardejov s maloletým za účelom riešenia situácie dňa 12.01.2017 - požiadaná psychologička ÚPSVaR Bardejov o vykonanie psychologického pohovoru s rodičmi a maloletým a poskytnutie psychologického poradenstva ohľadne komunikácie a styku otca s maloletým za účelom riešenia vzniknutej situácie a problematického stretávania sa otca so synom, za účasti kolíznej opatrovníčky; požiadané o podanie správy z uvedeného v lehote 1 mesiaca dňa 22.03.2017, dňa 26.05.2017, dňa 19.7.2017, dňa 12.10.2017 - požiadany ÚPSVaR o podanie správy z psychologického poradenstva + dňa 12.10.2017 vyzvaná aj právna zástupkyňa oprávneného, o oznámenie, akým spôsobom prebieha styk otca s maloletým; v tomto období bol oprávnený nečinný

-dňa 23.10.2017 - súdu psychologičkou ÚPSVaR Bardejov oznámené, že sa k danému prípadu nevedia vyjadriť, keďže otec sa počas pobytu doma s nimi nekontaktoval. Bolo bezpredmetné rozprávať sa len s matkou, nakoľko jej tvrdenia sa nemôžu overiť.

Opätovne poukázala na syndróm zavrhnutého rodiča u maloletého v danej situácii je potrebné čakať, je možné, že dieťa svoj postoj zmení, ale je nutné, aby zavrhnutý rodič dodržiaval určité postupy, aby dieťa možno začalo meniť svoj postoj dňa 27.10.2017 - súdu predložená správa kolízneho opatrovníka (stretnutie uskutočnené dňa 21.10.2017 po 9 mesiacoch), uvedené, že počas tejto doby sa otec o dieťa nezaujímal a nekontaktoval. Stretnutie malo prebehnúť konfliktne (podľa vyjadrenia matky). Otca kontaktovali telefonicky za účelom stretnutia, pričom im oznámil, že domov prichádza na víkendy, stretnutia na úrade sa zúčastniť nemôže, nemá dovolenku ani čas chodiť na úrad. Mal oznámiť čas, kedy bude na Slovensku, bolo mu navrhnuté sociálne poradenstvo vo veci úpravy styku so synom a jeho kontaktovaní so synom. Rovnako matke.

-dňa 12.12.2017 - bolo právnou zástupkyňou otca súdu oznámené (dopyt za obdobie od výsluchu 11.01.2017), že zistila od otca, že došlo k zmene rozsudku vo veci vedenej pod spisovou značkou 6C/193/2010. Bližšie informácie jej neboli poskytnuté, nevie sa preto vyjadriť k výzve súdu a právna zástupkyňa oprávneného ďalej uviedla, že zvažuje ukončenie právneho zastupovania

-dňa 22.01.2018 zistené, že prebiehalo na okresnom súde konanie o úpravu práv a povinností rodičov k maloletému, a to o zmenu súdneho rozhodnutia v konaní vedenom pod spisovou značkou 4P/162/2017, ktoré bolo predložené ako exekučný titul (od 22.06.2017, rozhodnutie vo veci zo dňa 14.09.2017) a následne, že bol vo veci podaný nový návrh na výkon súdneho rozhodnutia na základe rozhodnutia vo veci spisovej značky 4P/162/2017 pod spisovou značkou 6Em/2/2017 (podaný dňa 31.10.2017, zastavené uznesením súdu zo dňa 07.03.2018) bez toho, aby oprávnený, otec maloletého, uvedené súdu vôbec oznámil, resp. upovedomil súd o takomto konaní

- dňa 22.01.2018 - výzva súdu na právneho zástupcu otca vo veci vedenej pod spisovou značkou 6Em/2/2017, či otca zastupuje aj v tejto exekučnej veci (vzhľadom na iné právne zastúpenie) a či trvá na návrhu na výkon rozhodnutia vo veci vedenej pod spisovou značkou 1 Em/1/2013 vzhľadom na podaný nový návrh na výkon rozhodnutia vedený pod spisovou značkou 6Em/2/2017 na základe rozhodnutia vo veci spisová značka 4P/162/2017

- podaním zo dňa 06.02.2018, doručeným súdu dňa 09.02.2018, oslovený právny zástupca oznámil, že zastupuje otca aj v tejto exekučnej veci a že otec trvá na podanom

návrhu na výkon rozhodnutia v tejto veci a oznámil, že došlo k bráneniu styku otca s maloletým (dňa 03.02.2018) + podanie trestného oznámenia otcom maloletého

- dňa 09.02.2018 - oznámené súdu ukončenie právneho zastupovania otca maloletého pôvodnou právnou zástupkyňou

- dňa 06.04.2018 bola súdom vyžiadaná správa z OR PZ Bardejov týkajúca sa konania o trestnom oznámení otca (oznámenie zo dňa 11.04.2018 a zo dňa 25.06.2018) + nariadený termín výsluchu účastníkov na deň 20.04.2018 o 9.00 hod. za účasti kolízneho opatrovníka + následne termín výsluchu pre nemožnú účasť matky z pracovných dôvodov zmenený na 20.04.2018 o 13.45 hod. + pre nemožnú účasť právneho zástupcu otca (kolízia pojednávani) termín výsluchu zmenený na deň 03.05.2018 o 13.45 hod.

- dňa 03.05.2018 - vykonaný rozsiahly výsluch rodičov maloletého s poučeniami súdu o rešpektovaní súdneho rozhodnutia, právach a povinnostiach rodičov s prihliadnutím na záujem maloletého

- dňa 09.05.2018 - doručené podanie otca (neuskutočnené stretnutie otca s maloletým synom)

- uznesením Okresného súdu Bardejov zo dňa 15.05.2018 číslo konania 1Em/1/2013-141 súd nariadil výkon súdneho rozhodnutia a doručoval ho účastníkom konania + opätovná výzva pre matku na dobrovoľné plnenie rozhodnutia podľa § 379 odsek 2 Civilného mimosporového poriadku a poučenia podľa § 382 až § 384 Civilného mimosporového poriadku

- dňa 14.05.2018 - výzva súdu pre psychológa o podanie podrobnej správy o psychickom stave maloletého (odpoveď doručená dňa 06.06.2018)

- dňa 01.06.2018 - podané odvolanie povinnej matky, dôvody odvolania doplnené podaním doručenom súdu dňa 25.06.2018

- dňa 19.06.2018 - doručené súdu oznámenie otca o neumožnení styku s maloletým dňa 09.06.2018 + návrh na výkon rozhodnutia odovzdaním maloletého otcovi

- dňa 26.06.2018 - úkony spojené s odvolaním a predložením veci odvolaciemu súdu - doručené odvolanie na vyjadrenie

- 16.07.2018 - podanie otca maloletého k odvolaniu matky vyjadril právny zástupca otca dňa 03.08.2018 - pokyn na doručenie vyjadrenia k odvolaniu kolíznemu opatrovníkovi a matke maloletého

- dňa 10.08.2018 - doručené vyjadrenie povinnej k odvolaniu oprávneného.»

6. Vzhľadom na obsah vyjadrenia okresného súdu k ústavnej sťažnosti, ktoré neobsahuje žiadne nové relevantné skutočnosti a ani opísaný priebeh napadnutého konania sa neodlišuje od priebehu konania uvedeného v ústavnej sťažnosti, ústavný súd tento prípis sťažovateľovi nedoručil.

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019 a právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný sú môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

d) ktorý je neprípustný,

e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

12. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. ...

14. Zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietahoch (m. m. II. ÚS 92/05).

15. Dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej je aj zistenie, že sa postup všeobecného súdu nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy (m. m. I. ÚS 27/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 38/04).

16. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

17. Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Em 1/2013.

18. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

19. Predmetom konania je výkon rozhodnutia o výchove maloletých detí, konkrétne realizácia práva sťažovateľa na styk s jeho maloletým synom. Vzhľadom na povahu vymáhanej povinnosti, resp. na povahu práva, ktorého realizácia sa nútene vykonáva, zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej aj „CMP“) neustanovuje konkrétne a výlučné spôsoby výkonu rozhodnutia o výchove maloletých detí. Civilný mimosporový poriadok však ustanovuje niektoré právne nástroje, ktoré majú viesť k dobrovoľnému plneniu rozhodnutia, prípadne k podrobeniu sa rozhodnutiu [(napr. výzva na súčinnosť a poskytnutie informácií príslušného orgánu sociálnoprávnej výchovy detí (§ 380 CMP), uloženie účastníkom účasť u mediátora (§ 381 CMP), uloženie pokuty povinnému (§ 382 CMP), zastavenie výplaty rodičovského príspevku na dieťa povinnému (§ 383 CMP)]. Konkrétny postup súdu v konaní v zmysle § 384 CMP o výkon rozhodnutia o výchove maloletých detí bude v zásade závislý od konkrétnych okolností prípadu. Zároveň je nevyhnutné zohľadniť skutočnosť, že realizácia rozhodnutia o výchove maloletých detí bude od určitého veku dieťaťa takmer vždy závislá nielen od vôle rodičov, ale aj maloletého dieťaťa. V týchto prípadoch tak súd len vytvára, prípadne zabezpečuje vhodné predpoklady na realizáciu rozhodnutia, nemá však vo svojej moci dosiahnuť to, aby jeho pôsobenie vždy viedlo k uskutočneniu výkonu rozhodnutia.

20. Pri hodnotení toho, či súd v konaní o výkon rozhodnutia o výchove maloletých detí konal bez zbytočných prietahov a či konal sústredene, je potrebné zohľadniť uvedené špecifiká. Nemožno preto automaticky vychádzať z dĺžky konania, početnosti procesných úkonov súdu alebo z efektivity, akú jeho činnosť dosiahla.

21. Ústavný súd poukazuje aj na existujúcu judikatúru ESLP, ktorý v obdobnej veci uviedol, že pokiaľ je preukázaná existencia rodinného vzťahu v zmysle čl. 8 dohovoru, mal by štát v zásade konať tak, aby umožnil rozvoj tohto vzťahu, a mal by pritom prijať vhodné opatrenia k nadviazaniu styku medzi dotyčným rodičom a dieťaťom (Kutzner proti Nemecku, č. 46544/99, bod 61, ESLP 2002-I). Povinnosť štátnych orgánov prijať opatrenia, ktoré umožnia kontakt rodiča s dieťaťom, ktorí nežijú v spoločnej domácnosti, nie je absolútna. Porozumenie a spolupráca všetkých zúčastnených osôb vždy predstavuje dôležitý faktor. Štátne orgány síce majú vyvíjať snahu, aby tejto spolupráci napomohli, ale ich

povinnosť využívať donucovacie prostriedky nemôže byť neobmedzená. Musia brať ohľad na záujmy, práva a slobody dotknutých osôb a hlavne na najvyšší záujem dieťaťa a jeho práva, ktoré mu priznáva čl. 8 dohovoru (Volský proti Českej republike, bod 118). Článok 8 dohovoru v žiadnom prípade neoprávňuje rodiča na to, aby vyžadoval prijatie opatrení, ktoré by poškodzovali zdravie a rozvoj dieťaťa [Elsholz proti Nemecku (Veľký senát), č. 25735/94, body 49 – 50, ESLP 2000-VIII]. Rozhodujúce je zistiť, či štátne orgány prijali na účely uľahčenia styku všetky nevyhnutné opatrenia, ktoré od nich bolo možné v danom prípade rozumne očakávať (Nuutinen proti Fínsku, č. 32842/96, bod 128, ESLP 2000-VIII). Vnútroštátne súdy zabezpečujúce výkon rozhodnutia sú povinné zaistiť vhodnú rovnováhu medzi záujmom dieťaťa žiť v pokojnom prostredí a záujmami otca, ktorými bol vedený pri podnikaní svojich krokov. Pokiaľ súdom prijaté opatrenia, ktoré je možné od neho očakávať s cieľom zabezpečiť výkon práva na styk s dieťaťom, nevedli k uspokojivému výsledku, pozitívne povinnosti štátu vyplývajúce z dohovoru nespočívajú v povinnosti dosiahnuť určitý výsledok, ale iba v povinnosti vynaložiť na to prostriedky; súdy totiž nie sú všemocné, najmä ak sa v záležitostiach v oblasti rodinného života dostávajú do stretu s rodičmi, ktorí nie sú schopní prekonať svoju nevraživosť a nehladia pritom na záujmy vlastného dieťaťa (Pedovič proti Českej republike, č. 27145/03 z 18. 7. 2006, body 109 a 115).

22. Ústavný súd na základe prehľadu úkonov okresného súdu v namietanom konaní konštatuje, že je zrejmé, že okresný súd konal v zásade plynulo, nevznikali obdobia nečinnosti. Okresný súd v doterajšom priebehu konania využil právne nástroje podľa ustanovení Civilného mimosporového poriadku (nariadil pojednávania, vyzval povinnú na dobrovoľné plnenie rozhodnutia, upozornil ju na následky neplnenia povinností z rozhodnutia, opakovane zabezpečoval psychologické poradenstvo).

Pri hodnotení priebehu napadnutého konania nemohol ústavný súd nebrať do úvahy tieto skutočnosti a okolnosti:

- viaceré stretnutia sťažovateľa – otca s maloletým sa neuskutočnili z dôvodu neprítomnosti sťažovateľa (pracovne vzdialený) a niektoré z dôvodu ochorenia maloletého;

- z viacerých vyjadrení oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately adresovaných konajúcemu súdu vyplýva, že sťažovateľ s týmto príslušným orgánom dostatočne nespolupracoval alebo nespolupracoval v danom období vôbec;
- z vyjadrení psychologičky (napr. z 22. novembra 2016 a 18. októbra 2017) nachádzajúcich sa v súdnom spise vyplýva, že maloleté dieťa – syn „*nemá záujem a ochotu stretávať sa s otcom, pretože má z neho strach*“. Psychologička ďalej vo vyjadreniach uvádza, že „*Tento prípad je vedený od rozpadu manželstva, kde bol problém konfliktnej komunikácie medzi rodičmi...až došlo k zavrhnutiu otca /syndróm PAS/*“.

23. Ústavný súd pri hodnotení veci bral do úvahy predovšetkým to, že je potrebné v každej fáze konania o výkon rozhodnutia o výchove maloletých dôsledne prihliadnúť na záujem maloletého dieťaťa a ďalej aj na to, že súd nemôže len mechanicky vychádzať z úpravy výkonu rodičovských práv a povinností vo vykonateľnom rozhodnutí, je povinný neustále vyhodnocovať, či vnútený výkon rozhodnutia je v záujme maloletého.

24. Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd v doterajšom priebehu konania konal v zásade plynulo a jeho postup v namietanom konaní nemožno hodnotiť ako zjavne neprimeraný, prípadne zjavne nesprávny. Z týchto dôvodov ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade neexistujú skutočnosti, ktoré by zakladali možnosť vyslovenia porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v namietanom konaní po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, a preto ju pri predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

25. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2019